

Handläggare:
Sara Östling
Telefon: 08-508 27 918

Till
Idrottsnämnden

Idrottsnämnden

Underlag för budget 2019 med inriktning 2020 och 2021

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till underlag för budget 2019 med inriktning 2020 och 2021 för idrottsnämnden godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Marina Högland,
Förvaltningschef

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	3
1.1 Ett Stockholm som håller samman.....	3
1.2 Ett klimatsmart Stockholm.....	3
1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	4
1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	4
2 Nämndens verksamhetsområde	4
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	12
3.1 Drift.....	13
3.2 Investeringar.....	18
4 Övriga redovisningar	20
5 Lokalförsörjningsplan.....	22
5.1 Inledning	23
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler	23
5.3 Kapacitetsbeskrivning.....	24
5.4 Förändringar i lokalbeståndet.....	24
5.5 Kostnadsutveckling.....	25
5.6 Effektiviseringsmöjligheter.....	26
5.7 Övrigt	26

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

1.1 Ett Stockholm som håller samman

- Genomföra särskilda insatser för att nå prioriterade grupper för att öka jämställdheten och jämlikheten inom idrotten
- Arbeta med insatser för att öka den fysiska aktiviteten i resurssvaga områden
- Fortsätta arbetet med idrottskoordinatorer och utreda utökning av arbetssättet till fler socioekonomiskt svaga områden
- Stötta föreningsverksamheter med målsättningen att aktivera fler ungdomar och särskilt de insatser som syftar till att öka jämställdheten
- Fortsätta ta en aktiv roll i de lokala utvecklingsplanerna och bidra med kunskap inom idrott, hälsa och fritid för barn och ungdomar
- Utöka satsningen på att ha instruktörer/ledare på utvalda spontanidrottsytor
- Utveckla aktivitetsutbudet i stadens sim- och idrottshallar för att möta inaktiva som inte nås av föreningslivet
- Genomföra satsningar för ökad simkunnighet
- Utöka utbudet av verksamhet på stadens ytor för friluftsliv
- Fortsätta vara en viktig aktör i arbetet med idrottsevenemang
- Delta i regionala kommunsamarbeten för att möta invånarnas önskemål om fritidsaktiviteter
- Prioritera och planera för nya anläggningar samt utveckla och förnya befintliga
- Samplanera idrottshallar för att tillgodose både skolans och föreningslivets verksamheter

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

- Minska energianvändningen med 10 procent fram till år 2020 i enlighet med stadens miljöprogram
- Genomföra energiprojekt med inriktning att utöka de gröna investeringarna i form av solfångare och solceller samt implementera nya energieffektiva tekniska lösningar
- Intensifiera arbetet med att effektivisera vattenanvändningen och inomhusklimatet
- Ta fram avfallsplaner för samtliga idrottsanläggningar
- Arbeta för bättre avfallshantering genom att utöka sorteringen av avfallet samt återvinningen av matavfall
- Registrera samtliga idrottsanläggningar i stadens kemikalierregister
- Minska andelen farliga kemikalier med 20 procent till år 2020
- Delta i utredningar och projekt om mikroplaster för bättre vägledning och förutsättningar vid nyanläggningar och omläggningar av konstgräsplaner
- Utöka antalet latrintömningsstationer för att bidra till målet om en hållbar mark- och vattenanvändning samt möta det lagkrav som finns

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

- Kontinuerligt se över viktiga processer, till exempel vid schemaläggning, evenemang, inköp- och avtal samt övrig administration
- Genomföra energibesparande åtgärder i samarbete med fastighetsnämnden
- Hålla nere utgifterna för nyinvesteringar vid beställning till fastighetsnämnden
- Samverka med fastighetsnämnden, utbildningsnämnden och Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB, vid planering av nya idrottshallar
- Arbeta strategiskt med kompetensförsörjning på längre sikt genom kartläggning av medarbetarnas kompetenser utifrån stadens kompetensförsörjningsprocess

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

- Bedriva ett aktivt arbete tillsammans med berörda nämnder för att skapa ett bredare och mer anpassat fritidsutbud för barn och unga med funktionsnedsättning
- Arbeta för barns rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention bland annat genom att använda en barnchecklista när beslutsunderlag tas fram samt genomföra barnkonsekvensanalyser
- Delta i relevanta medborgardialoger i samband med arbetet med de lokala utvecklingsplanerna
- Delta i det stadsövergripande och lokala trygghetsarbetet
- Fortsätta arbetet med Program Supporter med inriktning på arbetet med högstadieungdomar och ungdomar i gymnasieåldrarna
- Delta i stadens arbete mot våldsbejakande extremism

2 Nämndens verksamhetsområde

Stadens stöd till föreningslivet

Föreningslivet i Stockholm är en viktig part för idrottsnämnden i arbetet för en bättre folkhälsa. Det är därför viktigt att idrottsnämnden skapar goda förutsättningar för stadens föreningsliv att bedriva sin verksamhet och få fler fysiskt aktiva.

Idrottsnämnden stöttar föreningslivets utbildning i föreningskunskap och ledarutbildning via bidrag till Stockholms Idrottsförbund och SISU Idrottsutbildarna. Genom utformningen av medlemsaktivitetsbidraget stöttar idrottsnämnden även idrottsrörelsens strävan att få ungdomar att fortsätta vara föreningsaktiva längre upp i åldrarna. Nämndens olika bidrag är inriktade på att stödja de i det idrottspolitiska programmet prioriterade målgrupperna, ungdomar, flickor med utländsk bakgrund, unga och vuxna med funktionsnedsättning och barn och ungdomar med lägre socioekonomisk bakgrund. En del i detta är de nya bidragen parasportbidrag samt bidrag för drop in-idrott.

Nya bidragsformer och regler

Från 2018 finns nya regler för bidrag till ideella barn- och ungdomsföreningar. De nya reglerna ska bland annat bidra till att förenkla administrationen för föreningarna men också den administrativa hanteringen inom förvaltningen, underlätta likabehandling av föreningar, och underlätta uppföljning och kontroll. 2017 genomförde idrottsförvaltningen en bidragsöversyn

som resulterade i nya regler för bidrag till ideella barn- och ungdomsföreningar, gällande från 2018. Översynen syftade bland annat till att se över bidragsformer, förenkla den administrativa hanteringen, underlätta likabehandling av föreningar och underlätta uppföljning och kontroll.

De allmänna förutsättningarna för att få bidrag säger bland annat att föreningens verksamhet ska vara öppen för alla. Bidrag får inte lämnas till förening som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män.

De nya bidragsreglerna innehåller följande bidragsformer: nybildningsbidrag, medlemsaktivitetsbidrag, lovbidrag, scoutlägerbidrag, hyresbidrag, investeringsbidrag, evenemangsbidrag, idrottsbonus, parasportbidrag och bidrag för drop in-idrott för prioriterade målgrupper. Till dessa bidragsformer kommer nolltaxa för barn- och ungdomsverksamhet. Av bidragsformerna är följande nytillkomna: scoutlägerbidrag, parasportbidrag och bidrag för drop in-idrott. Bidrag som slopats är lägerbidrag och ledarbidrag. Avsikten med de nya bidragsformerna är att stödja föreningar som satsar på verksamhet för personer med funktionsnedsättning och verksamhet i socioekonomiskt svaga områden.

I de nya reglerna har också krav och målsättningar för idrottsbonusprojekt ändrats. Projektbidraget idrottsbonus ska ge föreningslivet möjligheter att genomföra projekt för att hitta metoder som gör att fler personer med funktionsnedsättning går från att vara fysiskt inaktiva till att bli fysiskt aktiva. Projekteten ska utveckla nya metoder för att minimera de hinder som finns för personer att idrotta eller motionera. För att säkra projektens måluppfyllelse ska verksamhetsuppföljning fortsätta ske kontinuerligt med årliga deltagarenkäter och verksamhetskontroller.

Förutom de olika bidragsformerna lämnas bidrag till särskilda insatser för att stödja verksamhet som inte ligger inom ramen för de olika generella bidragsformerna, exempelvis regionalt samarbete.

Idrottsnämndens kontanta stöd till barn- och ungdomsföreningar är 70 miljoner kronor under 2018. Föreningslivet får dessutom bidrag från stadsdelsnämnder och andra facknämnder i staden. Idrottsförvaltningen deltar i ett nybildat nätverk för samordning av föreningsstödet inom staden.

Erfarenheter av de nya bidragsreglerna under 2018 och synpunkter från föreningslivet kan leda till förändringar inom de olika bidragsformerna under 2019. Bidragsansökningarna för inledningen av 2018 visar på ett ökat intresse för lovbidraget. Det nya drop in-bidraget förväntas också ge relativt många ansökningar.

Uppföljning och kontroll

Idrottsförvaltningen har sett anledningar att förstärka kontrollen av föreningarnas bidragsanvändning och deras nyttjande av bokad tid i stadens anläggningar. Från 2017 har en mer strukturerad och planerad kontroll införts. Kontrollerna behövs bland annat för att ge kunskap om bidragen får avsedd effekt och för att förhindra missbruk. Nyttjandekontrollerna av bokad tid ger kunskap om anläggningarna används effektivt.

Social hållbarhet

Idrotten har möjlighet att spela en viktig roll i att minska de sociala skillnaderna i Stockholm. För många barn och ungdomar är idrotten en av de viktigaste fritidssysselsättningarna men det

är fler som skulle vilja idrotta eller motionera än som gör det. Flera rapporter framtagna på uppdrag av stadens sociala hållbarhetskommision visar på skillnader i stockholmarnas livsvillkor inom flera områden. Under 2017 hade kommissionen fokus på idrott, fritid och kultur och rapporten *Jämställd och jämlik!* bekräftar tidigare resultat som visat att det är skillnader i vilka barn och ungdomar i Stockholm som idrottar eller motionerar. De grupper av barn och ungdomar som inte är fysiskt aktiva stämmer in med de grupper som är prioriterade i stadens idrottspolitiska program det vill säga ungdomar, flickor, flickor med utländsk bakgrund, barn och ungdomar med låg socioekonomisk bakgrund samt personer med funktionsnedsättning.

Under 2018 förväntas kommunfullmäktige besluta om ett nytt idrottspolitiskt program för perioden 2018-2022. En viktig inriktning i förestående program är att öka jämställdheten och jämlikheten inom idrotten. För att åstadkomma detta genomför idrottsnämnden särskilda insatser för att nå de prioriterade grupperna.

Idrottsnämnden fortsätter under de närmaste åren arbetet med att aktivera fler stockholmare i socioekonomiskt svaga områden framför allt i ytterstadsstadsdelarna. Här arbetar nämnden för att få fler ungdomar och särskilt flickor att börja idrotta eller motionera. Arbetet bedrivs genom att nämnden riktar resurser mot dessa områden och grupper. Det sker dels genom insatser i egen regi och genom samverkan med och stöttning till föreningslivet och dels genom samverkan med stadsdelsnämnder och utbildningsnämnden, bland annat inom ramen för de lokala utvecklingsprogrammen. Under de kommande åren planerar nämnden att utöka satsningen på att ha instruktörer eller ledare på utvalda spontanidrottsytor. Idrottsnämndens målsättning med att erbjuda ledarledda träningstillfällen på spontanidrottsytor är att öka andelen flickor som nyttjar anläggningen samt att stimulera fler till att träna på ytan.

2015 påbörjade idrottsnämnden ett arbete med idrottskoordinator i Järvaområdet och 2017 utökades arbetsmetoden till att även innefatta Skärholmen, Hagsätra-Rågsved och Östberga. Målgrupperna som arbetet riktas till är ungdomar i högstadie- och gymnasieåldrarna, särskilt flickor och ungdomar med funktionsnedsättning. Nämnden har efter stadsintern utvärdering konstaterat att arbetssättet är effektivt och framgångsrikt och kommer att fortlöpa i berörda områden. Under förestående treårsperiod utreder idrottsnämnden eventuell utökning av arbetssättet till fler socioekonomiskt svaga områden.

Idrottsnämnden stöttar även ett antal föreningar för särskilda insatser i ytterstaden. Insatserna syftar till att öka den fysiska aktiviteten bland barn och ungdomar. Verksamheter som stöttats hittills är till exempel Löparakademiens coachinggrupper för högstadieungdomar, Järva skolstafett och ishockey för alla. De senaste åren har drop in-idrott på fredags- och lördagskvällar blivit allt mer utbrett, i en del fall som en metod för att få fler ungdomar fysiskt aktiva och i en del fall har verksamheterna socialpreventiva förtecken. Idrottsnämnden stöttar framför allt verksamheter med målsättningen att aktivera fler ungdomar och särskilt de som arbetar för att öka jämställdheten. I de fall verksamheten framför allt har en socialpreventiv utgångspunkt så bidrar nämnden med tillgång till idrottsanläggning.

Ökad fysisk aktivitet - idrottsnämndens insatser för förbättrad folkhälsa

Idrottsnämndens huvudsakliga målsättning är att stimulera fler stockholmare till att bli fysiskt aktiva. Ett viktigt styrdokument i det arbetet är Stockholms stads idrottspolitiska program. Målet om ökad fysisk aktivitet grundar sig i den tydliga kopplingen mellan fysisk aktivitet och god hälsa, ökad friskhet och förbättrad inlärnings- och prestationsförmåga. För att få fler att idrotta eller motionera riktas nämndens arbete särskilt till de grupper som prioriteras i stadens idrottspolitiska program med inriktning mot ökad jämställdhet och jämlikhet. Under de

kommande åren ska idrottsnämnden bearbeta sociala hållbarhetskommisionens åtgärdsförslag som utkom hösten 2017.

Idrottsnämnden har framför allt tre huvudsakliga strategier för att få fler stockholmare fysiskt aktiva, föreningsidrott, övrig organiserad idrott/motion samt spontanidrott. Nämnden stöttar föreningslivet genom att tillhandahålla anläggningar med nolltaxa för barn och ungdomsverksamhet samt subventionerad taxa för övriga åldersgrupper och genom bidragsgivning. Ett av nämndens uppdrag är att erbjuda kompletterande idrotts- och motionsverksamhet för de barn och ungdomar som inte deltar i föreningsidrotten. Detta kan ske genom aktiviteter i nämndens egen regi eller genom att erbjuda möjligheter till spontanidrott. I arbetet strävar idrottsnämnden efter att tillgodose ungdomars önskemål och preferenser för idrott och motion. Barn- och ungdomsperspektivet är väsentligt att ta hänsyn till inte minst ur jämställdhetssynpunkt då fler pojkar än flickor utövar fysisk aktivitet samtidigt som studier inom bland annat Ung livsstil visat att fler flickor än pojkar i ungdomsåldrarna skattar sin hälsa som dålig. Under den kommande treårsperioden fortsätter idrottsnämnden arbetet med insatser för att öka den fysiska aktiviteten i resurssvaga områden.

Verksamhetsutbudet i Stockholms stads simhallar fortsätter att utvecklas för att nå nämndens prioriterade grupper samt de stockholmare som är inaktiva. En av verksamhetens utmaningar framöver är att, fler pojkar än flickor är aktiva oavsett organisationsform. Flickor vill träna på gym enligt Ung livsstil, medan undersökningar i gymmen har visat att manliga motionärer utgör en betydande majoritet. Inom gruppträningen är det istället fler flickor/kvinnor som deltar. I två tidigare storsstadssatsningsområden, Järva och Skärholmen, har särskilda gruppträningspass för kvinnor framgångsrikt lockat flickor/kvinnor med utländsk bakgrund till anläggningen, framför allt i Tensta.

Förvaltningens åtaganden i Vinterprogrammet har utökats de senaste åren med snötillverkning och spårning för längdskidåkning på Gärdet och ett flertal idrottsplatser samt plogning av sjöisbanor på bland annat Drevviken, vars längd uppgår till cirka två mil. Detta är verksamhet som är mycket uppskattad av många stockholmare. Även antalet fotbollsplaner med konstgräs har utökats vilket innebär att efterfrågan på snöröjda fotbollsplaner på vintern har ökat. Utvecklingen är positiv men kräver resurser i form av maskiner och personal samt medför behov av underhållsåtgärder på grund av ökat slitage.

Inom simskolan har det påbörjats ett arbete med att utvärdera och utveckla verksamheten för att genomföra förändringar under kommande år. Simskolesatsningar ska ses över och utvärderas för att avgöra om de ska behållas i samma form som idag eller om det finns andra alternativ och samarbetsparter.

Fritid för personer med funktionsnedsättning

Idrottsnämnden har stadsövergripande ansvar för att staden har ett kultur- och fritidsutbud som personer med funktionsnedsättning kan delta i utifrån sina förutsättningar. Nämnden har samordningsansvar för nätverket ”Fritid för alla” som utvecklar utbudet för barn och ungdomar samt ”Fritidsutvecklarna” som samordnar och stödjer kultur- och fritidsaktörer att rikta sig till vuxna personer som bor i gruppboende enligt lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Genom verksamheterna inom stadens sim- och idrottshallar och fritidsgården Träffstugan erbjuder nämnden också ett aktivitetsutbud.

För att möjliggöra för fler barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning att få en fritid som motsvarar individens önskemål, deltar idrottsnämnden i ett länsövergripande samarbete. Målet är att detta arbete ska underlätta deltagande i fritidsaktiviteter i andra kommuner än

hemkommunen. Ett resultat av samarbetet är webbsidan Fritidsnätet som samlar information om fritidsutbudet för målgruppen. Idrottsförvaltningen fortsätter att utveckla webbsidan Fritidsnätet ur tillgänglighetssynpunkt. Arbetet med att sprida information om Fritidsnätet kommer att fortsätta och utvecklas.

Idrottsförvaltningen fortsätter under de närmaste åren att bedriva ett aktivt arbete tillsammans med berörda förvaltningar för att skapa ett bredare och mer anpassat fritidsutbud för barn och unga med funktionsnedsättning. Särskild tonvikt kommer att läggas på åldersgruppen 21-25 år.

Efter resultaten från 2013 års tidsstudie[1], fortsätter nämnden arbetet med att bland annat utöka utbudet av tillgängliga och anpassade motionsaktiviteter och andra aktiviteter för att bryta det utbredda stillasittandet. Förvaltningen ska utöka antalet uppdragskurser under helgerna riktade till gruppboheter och serviceboheter. Under 2021 ska en ny tidsstudie genomföras. Resultaten från 2016 års intervjustudie visar behov av fler aktiviteter anpassade till äldre personer med måttlig till svår intellektuell funktionsnedsättning samt personer med lindring intellektuell funktionsnedsättning och förvaltningen kommer specifikt arbeta för fler aktiviteter för dessa två grupper. Förvaltningen bygger en digital lösning, ett stöd till kultur- och fritidsaktörer att göra tillgänglig information om sina verksamheter till personer med intellektuell funktionsnedsättning. Genom lösningen kommer målgruppen kunna ta till sig information om kultur- och fritidsutbudet utifrån sina egna förutsättningar genom individuella inställningar till exempel genom uppläst text, val av symboler med mera. Lösningen ska vara färdig och användningen av den påbörjad innan 2019. Implementeringen av denna kommer att fortsätta under kommande år.

Kursutbudet i stadens simhallar för personer med funktionsnedsättning ska bli mer omfattande och leda till ett ökat deltagande i det öppna utbudet. Idrottsförvaltningen har ambitionen att utveckla ett gruppträningsutbud för personer med funktionsnedsättning i Beckomberga sim- och idrottshall.

Under perioden ska drop in verksamhet i stadens simhallar och på ungdomsgården Träffstugan utökas för barn, unga och unga vuxna med funktionsnedsättning. Samverkan med exempelvis utbildnings- och socialförvaltningen, habilitering, daglig verksamhet och gruppboheter ska utökas. Ungdomsgården Träffstugan planerar att utöka sin verksamhet med friskvårdskurser för målgruppen barn, unga och unga vuxna. Träffstugan ska utöka och utveckla de verksamheter som handlar om musik, teater och film.

Det finns behov av att vidareutveckla och expandera kursutbudet för simskoleverksamheten för barn med funktionsnedsättning samt att utveckla det befintliga utbudet för ungdomar och vuxna. Kompetensutveckling av simlärare sker fortlöpande. Det kvalitetssäkringsarbete som kommer att genomföras kring grupperna ska analyseras och även leda till att målgruppen får möjlighet till att påverka verksamhetens innehåll för att därmed få en effektivare progression och ett mer individanpassat upplägg.

[1] Fritiden för personer i gruppboheter - en tidsstudie av personer med intellektuell funktionsnedsättning. Stig Elofson och Linda Lengheden.

Stockholm - en attraktiv friluftstad

Under 2017 fastställdes stadens friluftstrategi för det rörliga friluftslivet. Strategin går i linje med det reviderade idrottspolitiska programmet. Strategin har som övergripande målsättning att fler stockholmare ska utöva ett rörligt friluftsliv. Strategierna berör utbudet av planlagda

miljöer för friluftsliv såväl som verksamhet och kommunikation/information om friluftsmöjligheterna i Stockholm.

En av målsättningarna i strategin är att utöka utbudet av verksamhet på stadens ytor för friluftsliv. Verksamheterna ska vända sig till alla men framför allt till prioriterade målgrupper som nås via befintliga och breddade nätverk. Målet är att fler personer hittar till friluftsmiljöer där verksamhet erbjuds, vilket leder till ökad friluftaktivitet på egen hand. För att kunna erbjuda ett rörligt friluftsliv och ge ett breddat utbud bör samverkan mellan organisationer, förvaltningar, samt föreningar ske.

För att möjliggöra för fler att få tillgång till motions- och skidspår färdigställs ett konstsnöspår i Ågesta friluftsområde under 2018 och i Lövsta invigs det motionsspår som anlades 2017. Kommunfullmäktige fastställde 2014 en ny policy för fritidsbåtslivet. Detta innebär bland annat att nya långsiktiga avtal med fritidsbåtsklubbarna nu kan tecknas. Avtalen har delvis en ny inriktning och som bland annat innebär en högre tillgänglighet till båtklubbsområden för fler än båtägare. Behovet av fler båtplatser är mycket stort i Stockholm. Det är därför angeläget att förvaltningen medverkar i stadens plan- och planeringsprocesser för byggande utmed Stockholms strandlinjer.

Stockholm - en idrotts- och evenemangsstad

Stockholm är en idrottsstad fylld av motionärer och idrottare, vilka idrottar individuellt och/eller i förening, och representerar allt från bredd till yttersta elit. Stockholm vill ta en position som en ännu bättre och mer attraktiv evenemangsstad. Kombinationen av idrott och evenemang inspirerar stockholmarna till att prova-på, vara med, börja röra på sig, röra på sig mer eller bara insupa en atmosfär av folkfest som evenemangen bjuder på. I Stockholm finns också en stor, engagerad och kunnig publik som bidrar till framgångsrika idrottsevenemang. Staden har samlat en stor erfarenhet av att arrangera framgångsrika lokala, nationella och internationella evenemang och i det evenemangsprogram som staden nu antagit anges en tydlig inriktning för ett samlat grepp kring frågorna. Idrottsförvaltningen är en viktig aktör i arbetet och deltar aktivt. Den stadgemensamma arbetsmodell som nu tas fram kommer kräva insatser av idrottsförvaltningen såväl strategiskt som operativt. Merparten av stadens stora evenemang är idrottsevenemang där idrottsförvaltningen är ansvarig och projektledare. Till det tillkommer nationella, regionala och lokala evenemang som i det dagliga hanteras löpande av idrottsförvaltningen. Ett ökat kompetens- och resursbehov märks på idrottsförvaltningen med anledning av den utveckling som evenemangsfrågan har.

Regional samverkan

Länets invånare rör sig över kommungränserna av flera skäl. Det sker bland annat för att utöva sina fritidsintressen. Under de senaste åren har flera exempel på regionala kommunsamarbeten för att möta invånarnas önskemål om fritidsaktiviteter aktualiserats. Antalet samarbeten förväntas öka under de kommande åren. Det gäller bland annat idrotter med relativt få aktiva och där anläggningsbehovet i regionen är begränsat. Då syftar samverkan till att alla involverade kommuner har möjlighet att bidra med sin del för att möjliggöra den idrotten i regionen.

Under 2019-2021 kommer samverkan om en regional kartingbana att ha etablerats. Det sker i två steg. I det korta perspektivet kommer ett antal kommuner att bidra till verksamheten på den befintliga banan i Järfälla kommun. I det längre perspektivet planeras för en ny bana i en annan av länets kommuner. Motorsport är också generellt ett idrottsområde där regionala lösningar är aktuella.

Ökad trygghet och säkerhet

Trygga och säkra idrottsanläggningar är en viktig förutsättning för att få fler stockholmare att börja idrotta eller motionera. Det är även lika viktigt att omgivningarna upplevs trygga och säkra. Detta är viktigt inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv då undersökningar inom bland annat Ung livsstil visat att fler flickor än pojkar är rädda att vistas ute i offentliga miljöer på kvällar. Idrottsförvaltningen deltar både i det stadsövergripande likväl som i det lokala trygghetsarbetet. I arbetet de kommande åren kommer inriktningen framför allt att ligga på de av stadsledningskontoret beslutade fokusområdena (kommunikation, trygghetsvandringar, uppsökande arbete samt övergivna fordon). Behovet av insatser har uppmärksammats allt mer under den senaste tiden och för att skapa ökad trygghet kommer det att kräva ökade insatser från förvaltningens medarbetare.

Idrottsförvaltningen deltar i stadens arbete mot våldsbejakande extremism och har skapat en handlingsplan utifrån gällande riktlinjer. Handlingsplanen kommer att uppdateras kontinuerligt utifrån ökade kunskaper och förändrad lägesbild. Förvaltningen bidrar med information till stadsdelsförvaltningarnas lokala lägesbilder när händelser uppmärksammas.

I stadens sim- och idrottshallar fortgår arbetet med att besökarna ska känna sig trygga och säkra genom att förtydliga regler och aktivt arbeta med säkerhetsfrågorna på anläggningarna. Påbörjade utbildningsinsatser i att hantera hot och våld fortgår på anläggningarna vilket är prioriterat och resurskrävande.

Program Supporter är en verksamhet som samordnas av idrottsförvaltningen och består av ett nätverk av fältassistenter som arbetar trygghetsskapande för ungdomar kring elitidrottsevenemang av riskkaraktär. Under de kommande åren fortsätter arbetet med högstadieungdomar och arbetet inriktas även mot ungdomar i gymnasieåldrarna där riskbeteenden finns i något större skala.

Miljö och energi

Idrottsnämnden bedriver verksamheter som påverkar miljön, främst i form av hög energiåtgång och vattenanvändning vid exempelvis uppvärmning av badvatten och isproduktion men även i form av kemikalieanvändning och den stora mängd avfall som genereras från anläggningarna. Nämnden arbetar för att inom samtliga av dessa områden minska verksamheternas miljöpåverkan. De kommande åren planerar nämnden att i samarbete med idrottsanläggningarnas fastighetsägare och hyresgäster intensifiera arbetet med att effektivisera energi- och vattenanvändningen, avfallshanteringen, användningen av kemikalier samt att uppnå ett bättre inomhusklimat och en längre hållbarhet av anläggningarna.

Energi

Idrottsnämnden följer stadens miljöprogram och har som mål att minska energianvändningen med 10 procent fram till år 2020. För att åstadkomma målet med energieffektiviseringarna planerar idrottsnämnden tillsammans med fastighetsnämnden flera insatser i form av energiprojekt inriktade mot att utöka de gröna investeringarna i form av solfångare och solceller samt implementering av nya energieffektiva tekniska lösningar och optimerad energiåtervinning. Mer information om nämndens energiarbete och de planerade energisatsningarna finns i idrottsnämndens energiplan 2013-2019.

Avfall

Idrottsnämnden har ett ansvar för att alltid eftersträva en effektiv avfallshantering som en del av Stockholms stads miljöarbete. Nämndens strategi är att ta fram avfallsplaner för samtliga

idrottsanläggningar till år 2019 där varje anläggning har en egen avfallsplan som är anpassad till den typ och mängd av avfall som förekommer i anläggningen. Under de kommande åren ska nämnden arbeta med att förebygga hanteringen av farligt avfall samt att utöka sorteringen av avfallet och återvinningen av matavfallet i anläggningarna. Nämndens löpande arbete för bättre avfallshantering och minskad mängd avfall från anläggningarna beskrivs i avfallsplanerna som även innehåller information och datastatistik som underlättar uppföljningen av avfallshantering i anläggningarna.

Kemikalier

Idrottsanläggningarna omsätter en stor mängd kemikalier till tvätt och städning. Kemikalierna påverkar inomhusluft, dagvatten, avlopp och mark när de förbrukas. I vissa fall utgör de också en arbetsmiljöbelastning. Det är därför extra viktigt att välja rätt kemikalier, dosera optimalt och ta hand om kemikalieavfallet på rätt sätt. Under 2017 anslöts idrottsförvaltningen till kemikalierregistret och registrerade kemikalierna för de fyra största inomhusanläggningarna. Detta har gett förvaltningen en bättre kontroll och ökad kunskap om kemikalierna som används vid anläggningarna. Nämndens målsättning under de kommande åren är att registrera samtliga idrottsanläggningar i stadens kemikalierregister, säkerställa en årlig rapportering till kemikaliecentrum samt minska andelen farliga kemikalier med 20 procent till år 2020.

Mikroplaster

Sedan 2015 har det inkommit flera rapporter och artiklar om mikroplaster, det vill säga plastpartiklar som är mindre än 5 mm, i våra marina miljöer. En av spridningskällorna som identifierats är konstgräsplaner med ifyllnader av gummi och termoplast. Under de kommande åren kommer idrottsförvaltningen i samarbete med Sveriges kommuner & Landsting (SKL) och Naturvårdsverket fortsätta arbetet som startades 2017 med att identifiera spridningskällorna och ge förslag för att minska spridningen av mikroplaster i Sverige. Förvaltningen kommer att delta i utredningar och projekt med målsättningen att ge bättre vägledning och förutsättningar för Sveriges kommuner och fotbollsföreningar i samband med upphandling av nyanläggningar och omläggningar av konstgräsplaner.

Hållbar mark- och vattenanvändning

Stockholm är en levande stad på vatten och i takt med att staden bygger nya bostäder i främst vattennära lägen fortsätter antalet fritidsbåtar att öka. Detta ställer krav på staden men också på de ideella båtklubbarna, främst när det gäller miljöarbetet. Den granskning som miljöförvaltningen utfört av båtbottnfärger har visat att andelen fritidsbåtar med giftiga färger är hög. I samarbete med miljöförvaltningen och båtklubbarnas samarbetsorgan Saltsjön Mälarens båtförbund tog en arbetsgrupp under 2017 fram en slutrapport med förutsättningar och anvisningar för anläggande av en båtbottentvätt. Syftet med en båtbottentvätt är att möjliggöra för de båtägare som väljer att blästra sin båt att kunna tvätta botten mer regelbundet och därmed inte behöva bottenmåla. Att få flertalet båtar giftfria genom exempelvis blästring kommer ställa stora krav på både förvaltningen och de enskilda klubbarna. Under 2018 ska idrottsförvaltningen bistå miljöförvaltningen i det fortsatta arbetet som handlar om att ta fram en finansieringsmodell.

Under 2015 infördes ett lagkrav på att samtliga båthamnar ska ha tillgång till en latrintömningsstation. I samråd med miljöförvaltningen gjordes bedömningen att staden för att nå lagkravet behöver anlägga minst tio latrintömningsstationer strategiskt placerade för stadens 85 ideella fritidsbåtklubbar. Det totala antalet uppgår i dagsläget till sju stycken.

Nämnden svarar för en utveckling av fisketrappor och biotopvård, det vill säga en utveckling av vattenområdena avseende rekreation, biologisk mångfald och ekosystemtjänster med medel från EU:s fiskerifond.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Nämndens ekonomiska situation påverkas i hög utsträckning av följande faktorer: simhallarnas besöks- och intäktsutveckling, utveckling av intäkterna för planhyror samt investeringar som medför ökade drift- och lokalkostnader.

De senaste åren har simhallarnas intäktsutveckling stabiliserats för att därefter minska med cirka 30 mnkr mellan 2013-2017. Större delen av minskningen beror på att anläggningar är och har varit stängda för renovering.

Under budgetperioden kommer Högdalens sim- och idrottshall, Forsgréniska badet samt GIH-badet att vara stängda samtidigt under en period för renovering. Ombyggnationerna ökar trycket på övriga simhallar utan att antalet kunder ökar totalt sett. Detta innebär en stor negativ inverkan på idrottsnämndens driftbudget under 2019-2021.

Under 2019-2021 beräknas flera nya anläggningar tas i drift, till exempel nya konstgräsplaner och idrottshallar, en skridsko- och bandyhall samt utomhusbad (Järva). Därutöver kommer ett konstsnöspår (Ågesta) anläggas under 2018, vilket kommer medföra driftkostnader under kommande budgetperiod.

Samtidigt som flera nya anläggningar driftsätts under perioden öppnar Högdalens sim- och idrottshall, GIH-badet och Forsgréniska badet åter efter renovering under perioden. Sammantaget innebär detta att förvaltningen ser ett behov av en utökad investeringsbudget för maskiner och inventarier under åren 2019-2021.

Från och med 2019 minskar nämndens långsiktiga investeringsplan i kommunfullmäktiges budget till att bara inrymma den del av planerat underhåll som kvarstår hos nämnden efter ändrad gränsdragning gentemot fastighetsnämnden från och med 2017. Tidigare har även 2 mnkr avseende friluftsvärksamhet ingått i den långsiktiga planen. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av friluftsinvesteringar.

Det ökade behovet av investeringsbudget kommer även att medföra ökade kapitalkostnader inom driftbudgeten.

Ett annat mycket stort investeringsbehov för nämnden återfinns inom båtsporten, där pontoner med mera måste bytas ut. På grund av eftersatt underhåll är nuvarande bestånd i mycket dåligt skick. Det är staden som äger pontoner med mera, däremot har samtliga driftkostnader för båtsporten historiskt finansierats av avgifter från båtklubbarna. Avgifterna har under en längre tid varit för låga för att täcka utbyte av pontoner med mera i önskvärd omfattning.

Hyreskostnaderna utgör en väsentlig del av nämndens budget och har därmed stor påverkan på de ekonomiska förutsättningarna. Utvecklingen av hyreskostnaderna påverkas till stor del av den beslutade investeringsvolymen för nybyggnation och upprustning. Nämndens kostnad för hyror beräknas öka med relativt stora belopp under budgetperioden. Därutöver tillkommer även ökade hyreskostnader under budgetperioden för anläggningar som hyrs av andra hyresvärdar än fastighetsnämnden, till exempel Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB. Detta är

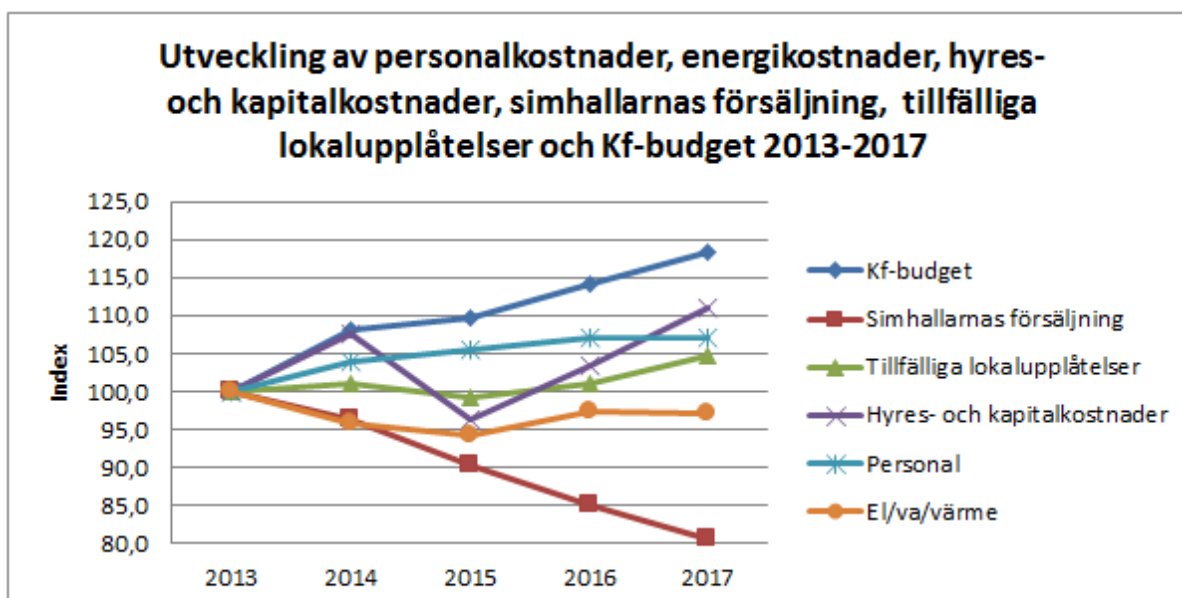
en konsekvens av samarbetsprojekt med utbildningsnämnden.

Uppdraget kring samplanering innebär att SISAB, fastighetskontoret, utbildningsförvaltningen och idrottsförvaltningen har ett nära samarbete för planering av fullstora hallar. Detta arbete har medfört att vissa projekt antagligen kommer att överföras från fastighetsnämnden till SISAB, vilket skulle ge idrottsnämnden kraftigt ökade kostnader för utredningar inom driftbudgeten beroende på att SISAB och fastighetsnämnden hanterar utredningskostnader i tidigt skede olika.

3.1 Drift

Intäkts- och kostnadsutveckling 2013-2017

Diagrammet och tabellen nedan visar utvecklingen under åren 2013-2017 för personalkostnader, energikostnader, simhallarnas försäljningsintäkter, hyres- och kapitalkostnader och tillfälliga lokalupplåtelser jämfört med kommunfullmäktiges budget.

Mnkr

Intäkt-/kostnadsslag*	2013	2014	2015	2016	2017
Kf-budget	543,6	587,8	595,7	619,9	643,8
Simhallarnas försäljning	154,8	149,0	139,8	131,7	124,6
Tillfällig lokalupplåtelser	97,9	98,8	97,1	99,0	102,4
Hyres- och kapitalkostnader	329,1	354,5	317,1	340,0	365,2
Personal	214,7	223,0	226,6	229,6	229,7
El/va/värme	80,9	77,5	76,2	78,8	78,5

* I simhallarnas försäljning ingår försäljning av årskort, engångskort, rabattkort varor, kurser, simskola m.m. Tillfälliga lokalupplåtelser består mest av planhyror.

Större delen av nämndens nettobudgetökning de senaste åren beror på ökade hyreskostnader och personalkostnader samt minskade simhallsintäkter till följd av stängda anläggningar för renovering. Ökningen av intäkter för planhyror beror främst på nya idrottshallar. Minskningen av hyreskostnader 2015 jämfört med 2014 beror främst på införandet av komponentredovis-

ning.

Driftbudgetkonsekvenser av pågående och planerade investeringar (exklusive hyreskostnader till fastighetskontoret)

Kostnader och intäkter under budgetperioden kommer att öka som en följd av investeringar i bland annat nya idrottshallar och konstgräsplaner. Under 2018 beräknas tre nya konstgräsplaner att tas i drift.

Under budgetperioden 2019-2021 planeras fem nya idrottshallar, en specialhall för gymnastik och en rollerderbyhall att tas i drift. Detta påverkar driftbudgeten relativt mycket. Den nya ishallen i Sätra är inte medräknad i driftkostnadseffekterna på grund av osäkerheter i tidsplan. Därutöver kommer flera nya konstgräsplaner att driftsättas enligt nuvarande investeringsplan.

En ny skridsko- och bandyhall som planeras till Gubbängens IP, tas i drift hösten 2020. Driftbudgeteffekterna för den nya skridsko- och bandyhallen beräknas bli 6,9 mnkr netto. Driftbudgeteffekterna för det nya utomhusbadet i Järva, som enligt nuvarande investeringsplan öppnar sommaren 2020, beräknas till 4,3 mnkr netto.

Utvecklingen av simhallsintäkterna, som har stor inverkan på nämndens ekonomi, påverkas av planerade ombyggnationer men även av oplanerade åtgärder till följd av allt äldre anläggningar. Ombyggnationerna ökar trycket på övriga simhallar utan att antalet kunder ökar totalt sett. Under den tid sim- och idrottshallarna är stängda för renovering påverkas både intäkter och kostnader mycket. Tabellen nedan visar beräknad effekt på intäkter och kostnader 2019-2021 till följd av planerad stängning av anläggningar på grund av upprustning.

Mnkr

	Beräknad effekt, ombyggnad		
	2019	2020	2021
Förändring intäkter	-34,5	-23,1	-1,3
<i>varav:</i>			
Forsgrenska	-16,2	-11,6	-0,5
GIH	-2,7	0,0	0,0
Högdalen	-15,6	-11,5	-0,8
Förändring kostnader	-21,4	-10,3	0,0
<i>varav:</i>			
Forsgrenska	-8,2	-4,9	0,0
GIH	-2,2	0,0	0,0
Högdalen	-11,0	-5,4	0,0
Förändring nettokostnad	13,1	12,8	1,3

Forsgrenska badet beräknas vara stängt från sommaren 2016 till sommaren 2020. Därutöver beräknas GIH-badet att vara stängt från sommaren 2016 till sommaren 2019.

Intäkterna för GIH-badet respektive Forsgrenska badet beräknas minska med 90 procent. Reserverande bortfall beräknas öka intäkterna hos andra simhallar. Även kostnaderna för personal, energi och övrigt beräknas minska under tiden för ombyggnad. För GIH-badet ingår även minskad hyreskostnad i beräkningen.

Högdalens sim- och idrottshall beräknas vara stängd från och med sommaren 2018 till och med sommaren 2020 för renovering. I nuläget beräknas idrottshallen kunna fortsätta vara öp-

pen under byggnadstiden. Intäkterna för sim- och idrottshallen beräknas minska med 80-85 procent, resterande bortfall beräknas öka intäkterna hos andra simhallar. Även kostnaderna för personal, energi och övrigt beräknas minska under tiden för ombyggnad.

När flera simhallar är stängda samtidigt blir det svårare att behålla intäkter samt sänka kostnader.

Under budgetperioden 2019-2021 får nämnden ökade kostnader för Nälstabadet med cirka 3,9 mnkr per år, exklusive hyreskostnad, i och med att det fortsätter att vara överdeckat för att även kunna användas som ersättning vid eventuell upprustning av Vällingby sim- och idrottshall. Intäkterna under somrarna beräknas vara cirka 1,2 mnkr lägre per år under tiden då badet är överdeckat.

I *bilaga 1* redovisas beräknade driftbudgetkonsekvenser av investeringar med mera.

Idrottsplatser och sportfält

Under de senaste åren har verksamheten på idrottsplatserna och sportfälten utvecklats med fler vinteraktiviteter. Till exempel görs skidspår när det finns snö och på Gärdets sportfält används även snökanoner. Spåren har varit mycket efterfrågade. Detta har medfört ökade driftkostnader och ett ökat maskinbehov. Vid sidan av detta har ett stort antal konstgräsplaner tillkommit.

Många evenemang anordnas på idrottsplatserna. Därutöver bistår även personalen från anläggningarna vid evenemang på andra platser, vilket kan dra stora resurser från ordinarie drift beroende på vilken volym som efterfrågas.

Utvecklingen som beskrivs ovan har medfört att det blir allt svårare för verksamheten att göra rimliga scheman för personalen inom nuvarande budget. Förvaltningens uppfattning är att det krävs budgetförstärkningar för att möta upp verksamhetens utveckling samtidigt som arbetstidslagar med mera måste följas.

Konsekvenser av samplanering av samverkansprojekt om idrottsbehov

Uppdraget kring samplanering innebär att SISAB, fastighetskontoret, utbildningsförvaltningen och idrottsförvaltningen har ett nära samarbete för planering av fullstora hallar. Detta arbete har medfört att vissa projekt till exempel Årstafältets idrottshall och Dalhagens idrottshall eventuellt kan komma att överföras från fastighetsnämnden till SISAB. Detta görs på grund av att det totalt sett blir bättre för staden. Åtgärden bedöms även ge en lägre utgift på grund av synergieffekter med skolprojekten.

Ovanstående får däremot en negativ inverkan på idrottsnämndens driftbudget beroende på att SISAB och fastighetsnämnden hanterar utredningskostnader i tidigt skede olika. Idrottsnämnden har inte tidigare haft några kostnader för utredningar eftersom de ingått i projekten hos fastighetsnämnden. SISAB fakturerar utredningskostnaderna löpande. Om ovanstående projekt övergår till SISAB kommer idrottsnämnden få en merkostnad inom driftbudgeten 2018/2019 om cirka 6-7 mnkr, som består av redan upparbetade kostnader för fastighetsnämnden. Därutöver kommer även fortsatta utredningskostnader hos SISAB direktfaktureras.

I det fall samplaneringen leder till att idrottsnämnden beställer ytterligare idrottshallar av SISAB kommer kostnaderna inom driftbudgeten öka ytterligare framöver.

Kostnader för uthyrning av skolidrottshallar

Ett samarbete pågår med utbildningsförvaltningen och SISAB för att tillgängliggöra fler skol-

idrottshallar för idrottsverksamhet efter skoltid. I idrottsnämndens budget 2017 ingick en ökning för att höja ersättningsnivån till skolorna för att bättre motsvara deras kostnader. Genomfört arbete börjar nu få effekt och antal timmar som idrottsnämnden ersätter skolorna för ökar, vilket kommer medföra ökade kostnader för nämnden kommande år.

Under de senaste åren har nämnden även tillförts extra medel till installation av nya kortlås med ambitionen att antal uthyrda timmar ska öka. Förvaltningen kan nu se att arbetet börjar ge resultat och att uthyrda timmar ökar. Detta innebär att kostnaderna för ersättning till skolorna kommer att öka kommande år då den baseras på en ersättning per timme. Även kostnaderna för ambulerade tillsyn och underhåll/drift av kortlås kommer att öka.

Ersättning för uthyrning av övriga skolsalar till nolltaxeföreningar

En översyn av skolkostnadsersättningen har gjorts av idrottsnämnden, kulturnämnden och utbildningsnämnden enligt uppdrag i budget 2017 och 2018. Nämnderna har tagit fram ett gemensamt förslag till nytt ersättningssystem för skolorna vid uthyrning av övriga skollokaler (ej idrottssalar) till nolltaxeföreningar. Förslaget innebär en höjd ersättning till skolorna enligt nedan samt överföring av ansvar samt budgetanslag på 1,2 mnkr från kulturnämnden till idrottsnämnden. För att täcka kostnaden för dels höjd ersättning och dels utökad uthyrning visar beräkningarna också på ett behov av utökad budget för ersättande nämnd (idrottsnämnden). Förslaget föreslås gälla från den 1 januari 2019, under förutsättning att en utökning görs av idrottsnämndens budgetram så att den inrymmer beräknade kostnader om totalt 3,2 mnkr inklusive effekten av höjd ersättning och beräknad utökning.

Idag sköter idrottsförvaltningen bokning, beviljande av nolltaxa och beräkning av den ersättning skolorna får från kulturnämnden. Beräkningsunderlag för utbetalning skickas från idrottsförvaltningen till kulturförvaltningen i slutet av respektive terminen. Kulturförvaltningen har ingen insyn i bokningen eller möjlighet att påverka kostnaden. Idrottsförvaltningen har samma hantering för skolidrottshallar och nämnderna är överens om att hanteringen blir effektivare om idrottsnämnden även övertar ansvaret för ersättning avseende klassrum. Det har även visat sig att många föreningar som hyr lokaler i skolorna inte bedriver kulturverksamhet.

Dagens ersättningssystem är 100 kr för per rum i skolor med kodlås, samt en begränsad ersättning för max sju salar.

Det nya förslaget innebär att skolorna ersätts för uthyrning till nolltaxeföreningar med

1. Klassrum: 150 kr per klassrum. Om skolan har kodlås är ersättningen 75 kr per klassrum.
2. Aula: 300 kr per aula. Om skolan har kodlås är ersättningen 150 kr per aula.

Begränsningen på ersättning för max 7 salar per dag kvarstår.

En bokningsperiod införs och bokningen begränsas till cirka en månad inför varje termin, innan terminen startar. Efter det låses bokningsmöjligheten för nolltaxeföreningar.

Totalt sett beräknas kostnaden öka med 2 mnkr, från nuvarande 1,2 mnkr till totalt 3,2 mnkr, baserat på en höjd ersättning och en ökad uthyrning.

En ökad uthyrning är dels beroende av att fler skolor/salar tillgängliggörs, dels av att systemet marknadsförs. Förslaget är att i första hand få anslaget att täcka kostnaderna för en höjd ersättning till skolorna och i andra hand att täcka kostnaderna för ökad uthyrning.

Beräkningarna utgår från antagandena att ingen av skolorna har kodlås samt att inga aulor

hyrs ut. Kodlås ersätts med lägre peng, men den lägre kostnaden för kodlåsesättningen motverkas av att aulor som hyrs ut ersätts med en högre peng (motsvarande två salar), vilket ökar kostnaden. Även kostnader för ambulerande tillsyn och drift av kortlås kommer att öka. Om verksamheten ökar mer än beräknat bör idrottsnämnden få budgettäckning för de kostnader detta medför i det fall budgetanslaget flyttas.

IT-kostnader

Förvaltningen ansvarar för ett flertal egna verksamhetssystem och e-tjänster, bland annat Stockholms stads näst största e-tjänst Aktivitetsbokningen. Flera system är verksamhetskritiska. Vid till exempel avbrott i kassa- och entrésystemet medför det ett direkt intäktsbortfall utöver bristande service till medborgarna. Flera av verksamhetssystemen har omfattande utvecklingsbehov, både avseende kvalitetssäkring och modernisering, till exempel systemet för bokning av anläggningar och föreningsstöd.

Förvaltningen ingår i ett nationellt projekt, som leds av Sveriges kommuner och landsting med cirka 200 deltagande kommuner, med syfte att upphandla ett nytt boknings- och bidragssystem. Detta system beräknas vara i drift under 2019-2020. Stockholm är en av pilotkommunerna och deltar aktivt i processen.

Kassa- och entrésystemet som används på förvaltningens simhallar är i behov av att förnyas. Under 2018 kommer en förstudie göras tillsammans med kulturförvaltningen och visningsenheten i stadshuset för att se vilka möjligheter det finns att göra en gemensam upphandling som eventuellt skulle kunna bli av under budgetperioden.

I och med att förvaltningens anläggningar är publika pågår för närvarande utbyggnad av WiFi inom programmet Smart stad. Utbyggnaden av WiFi beräknas fortsätta under kommande år.

Uppskattad kostnad för IT-utveckling under åren 2019-2021 kommer vara ungefär dubbelt så hög jämfört med tidigare kostnadsnivå om cirka 3,5 mnkr till 4,0 mnkr per år. Som en konsekvens av all utveckling och ökad IT-användning kommer även driftkostnaderna öka med några miljoner per år under kommande budgetperiod.

Hyreskostnader

Huvuddelen av idrottsanläggningarna hyrs från fastighetsnämnden och kostnadsutvecklingen påverkas i hög utsträckning av de investeringar som beslutas för nybyggnation och upprustning av anläggningar samt av fastighetsnämndens kostnader för underhåll och drift. Hyreskostnaden till fastighetsnämnden uppgår under 2018 till totalt 350,0 mnkr (inklusive Sjöstadshallen).

Enligt fastighetskontorets beräkningar ökar idrottsnämndens hyreskostnader, exklusive Sjöstadshallen, från 344,6 mnkr 2018 till 360,7 mnkr 2019, 388,5 mnkr 2020 och 396,2 mnkr 2021. Det innebär en sammanlagd ökning av berörda hyror med 51,6 mnkr under budgetperioden. Huvuddelen av ökningen avser ökade kapitalkostnader för nya planerade anläggningar och upprustningar av befintliga anläggningar, som avslutas under perioden. Felavhjälpande och planerat underhåll beräknas öka med 0,9 mnkr för åren 2019 och 2020. Mellan åren 2020 och 2021 minskar ökningen till 0,1 mnkr. Driftkostnaderna beräknas öka totalt med 4,2 mnkr under budgetperioden, vilket är en ökning med cirka 11 procent jämfört med 2018. Därutöver tillkommer en ökad hyreskostnad med 17,9 mnkr per år, varav tillägg 12,0 mnkr, för Forsgrännska badet från och med sommaren 2020.

För inhyrda anläggningar hos övriga hyresvärdar beräknas normal indexuppräknig. Akademiska Hus hyr idag ut GIH-badet till idrottsnämnden samt till gymnastik- och idrotts-högskolan. I och med upprustning och renovering av GIH-badet kommer hyreskostnaden to-talt att öka med 3,8 mnkr per år och upprustningen beräknas vara klar sommaren 2019. Av denna ökning beräknar idrottsförvaltningen att gymnastik- och idrottshögskolan står för minst 0,6 mnkr då de blir en andrahandshyresgäst. Akademiska Hus har ställt som krav att idrotts-nämnden hyr 100 procent av badet istället för 50 procent som innan renoveringen.

Hyresavtalet för Liljeholmshallarna löper ut mars 2019 och hyresvärderna har aviserat om en höjning av hyran med cirka 4,0 mnkr om förvaltningen avser att förlänga avtalet och fortsätta hyra lokalerna, omförhandlingar pågår. Detta ingår inte i upptagna förändringar i *bilaga 1* på grund av osäkerhet.

Kapitalkostnader

Utvecklingen av nämndens kapitalkostnader, motsvarande den långsiktiga investeringsplanen, redovisas i *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningen ser ett behov av en utökad investeringsplan, på grund av tidsförskjutningar i projekt, för maskiner, inventarier och friluftsverksamhet som beskrivs mer under investeringar. En utökning utöver investeringsplanen som uppfyller detta behov skulle medföra att kapitalkostnaderna ökar med totalt 7,1 mnkr under budgetperioden 2019-2021.

3.2 Investeringar

Investeringar inom idrottsnämndens budget

Idrottsnämndens investeringsplan uppgår till 37,8 mnkr år 2019, 23,8 mnkr år 2020 och 21,8 mnkr år 2021.

Det är viktigt för driften av anläggningarna att maskiner och inventarier successivt kan bytas ut. Idrottsnämndens maskinpark är relativt gammal och kostnaderna för reparationer och underhåll är höga. Utöver att kontinuerligt byta ut maskiner och inventarier i befintliga anläggningar tillkommer utrustning i nya anläggningar som till exempel inventarier och skötselmaskiner till special hall för gymnastik, skridsko- och bandyhall, idrottshallar, simhallar, utomhusbad samt mål till konstgräsplaner. Detta medför att mindre resurser kan läggas på reinvesteringar i det befintliga beståndet. Totalt bedöms behovet av nyinvesteringar i maskiner och inventarier till planerade nya anläggningar till 14,0 mnkr år 2019, 19,0 mnkr år 2020 och 2,0 mnkr år 2021.

För att kunna inrymma utbyte av befintliga inventarier och maskiner, ser idrottsförvaltningen ett behov av utökade medel för investeringar till planerade nya anläggningar. Enligt KF-budget uppgår den utökade investeringsplanen till 16,0 mnkr år 2019 men på grund av tidsförskjutningar i projekt finns endast behov för investeringar i inventarier och maskiner om 14,0 mnkr år 2019. År 2020 uppgår den utökade investeringsplanen till 2,0 mnkr och förvaltningen ser behov av en utökning med ytterligare 17,0 mnkr till totalt 19,0 mnkr år 2020. Det är främst GIH-badet, Forsgrénska badet, nya skridsko- och bandyhallen, en ny ishall och utomhusbadet på Järvafältet som orsakar tidsförskjutningarna.

Upptagna förändringar ovan, jämfört med investeringsplan, skulle innebära att kapitalkostnaderna för inventarier och maskiner ökar totalt med 6,9 mnkr under perioden 2019-2021.

På grund av miljökrav måste idrottsnämnden inrymma investeringar i latrintömningsstationer för fritidsbåtar på olika strategiska båtområden och ha en strategi för att minimera antalet båtar med giftiga båtbottnfärger. Detta krävs för att minska problemet med miljögifter som härstammar från bottenfärger och rengöring av båtar. Under 2018 pågår arbete för att anlägga ytterligare en latrintömningsstation, vilket innebär att det saknas två stycken för att nå lagkravet om totalt tio stationer. Den långsiktiga investeringsplanen uppgår till 0,4 mnkr för underhåll inom friluftsvksamheten, vilket gör att det inom budgetperioden 2019-2021 inte finns medel för att anlägga latrintömningsstationer. Förvaltningen ser ett behov av en utökad investeringsplan för friluftsvksamhet med 1,0 mnkr 2019 och 1,0 mnkr 2020 för att kunna anlägga två latrintömningsstationer. Detta skulle innebära att kapitalkostnaderna ökar totalt med 0,2 mnkr under budgetperioden.

Utöver anläggande av latrintömningsstationer ingår i friluftsvksamhetens behov till exempel anläggande av nya spåralternativ i Hellasgården samt tillgänglighet och belysning av barnbacken till Hammarbybacken.

Inom den långsiktiga investeringsplanen för planerat underhåll finns bland annat utbyte av en ishockeysarg och underhåll av staket på olika ridanläggningar under budgetperioden.

Investeringar inom fastighetsnämndens budget

Prioritering av investeringar inom fastighetsnämndens budget

I kommunfullmäktiges budget 2017 beslutades om en uppdelning av den långsiktiga investeringsplanen avseende idrottsfastigheter på re- och nyinvesteringar. Den fördelning som föreslogs innebar en fördelning om 50 procent på respektive typ. Förvaltningarna samplanerar investeringarna. Idrottsförvaltningen har huvudansvaret för att prioritera och planera nyinvesteringar och fastighetskontoret har huvudansvaret för reinvesteringar.

Fastighetskontoret och idrottsförvaltningen har för avsikt att se över principerna för uppdelningen mellan reinvesteringar och nyinvesteringar med förhoppningen att detta ska vara klart till verksamhetsplanen för 2019 och även till nästa års budgetunderlag. Konsekvenserna av det kan bli att en del av investeringarna som nu definieras som reinvesteringar respektive nyinvesteringar kan förändras.

I stadens långsiktiga investeringsplan för idrottsanläggningar lyfts frågan om reinvesteringar och upprustning av befintliga anläggningar som det mest angelägna i dagsläget för att hålla anläggningsbeståndet intakt. Fastighetskontoret och idrottsförvaltningen konstaterar att både behovet av nyinvesteringar i takt med att staden växer och reinvesteringar i befintliga anläggningar är mycket stort. Förvaltningarna bedömer att den långsiktiga investeringsplanen inte kommer att klara behoven.

Eftersom reinvesteringar är prioriterat kommer det att innebära att takten på nyinvesteringar måste sänkas för att klara reinvesteringens behoven de kommande åren om inte ytterligare budgetmedel tilldelas i budget 2019. Förvaltningarna återkommer i verksamhetsplan 2019 samt i nästa års budgetunderlag med förslag på prioriteringar och vilka konsekvenser de får om inte ytterligare budgetmedel tilldelas i budget 2019.

Förvaltningens utgångspunkt i underlag för budget är Vision 2040 och de angivna fokusområdena och stadsutvecklingsområdena i den nya översiktsplanen för Stockholm. Även utbildningsförvaltningens planering för utbyggnad av nya skolor är en viktig utgångspunkt för samlokalisering av skolor och idrottshallar.

Förvaltningens ambition är att förutsättningarna ska vara så jämlika som möjligt när det gäller tillgången och närheten till idrottsanläggningar i stadens olika delar. Nya anläggningar ska fördelas både i stadsutvecklingsområden men också i äldre stadsdelar där det råder brist på anläggningar. Investeringsplanen utgår från de prioriterade grupperna i det idrottspolitiska programmet, prognostiserad befolkningsutveckling inom den prioriterade åldersgruppen 7-20 år, nuvarande utbud av idrottsanläggningar, idrottsrörelsens behov baserat på stadens fördelningsnycklar, socioekonomiska skillnader mellan stadsdelsnämndsområden och stockholmarnas önskemål om idrottsanläggningar. De främsta behoven av nya idrottsanläggningar utgörs av fullstora idrottshallar och konstgräs fotbollsplaner. Därutöver finns det ett stort upprustningsbehov av idrottsanläggningarna och då främst av sim- och idrottshallarna. Det finns också starka önskemål om fler specialanläggningar i staden.

En specifikation över investeringar inom fastighetsnämndens budget med kommentarer redovisas i *bilaga 3* och en förteckning över exploateringsprojekt där behov av ersättningsmedel finns redovisas i *bilaga 4*.

Jämställdhetsanalys nyinvesteringar inom långsiktig investeringsplan

För att synliggöra hur idrottsinvesteringarna inom fastighetsnämndens långsiktiga investeringsplan fördelas mellan pojkar/män och flickor/kvinnor använder förvaltningen en modell för könsuppdelad investeringsbudget. Modellen bygger på tusentals observationer genomförda av idrottsförvaltningens personal, på olika anläggningstyper där individer som nyttjar anläggningen har räknats. Utifrån de sammanställda observationerna har förvaltningen sedan kunnat könskoda de vanligaste anläggningstyperna, det vill säga hur stor andel av anläggningen som används av pojkar/män respektive flickor/kvinnor. Könskoderna används sedan till att redovisa hur stor del av respektive nyinvestering som går till pojkar/män respektive flickor/kvinnor.

Sett ur ett genusperspektiv varierar andelen av investeringsmedlen för nya anläggningar mellan pojkar/män och flickor/kvinnor under budgetperioden. För år 2019 visar andelen till pojkarnas/männens favör, med 52/48 procent då planerade nya idrottshallar och idrottsplatser, som nyttjas av fler pojkar/män, påverkar utfallet. I investeringarna för år 2020 visar andelen 53/47 procent till pojkarnas/männens favör. Det är en ökning av investeringsutgifterna främst till idrottshallar, som gör att könsfördelningen ökar till pojkarnas/männens favör. År 2021 ökar andelen ytterligare till pojkarnas/männens favör, till en andel om 61/39 procent, då teknikhall för fotboll finns med i investeringarna. Beräkningarna utgår ifrån de investeringar som ryms inom långsiktig investeringsplan för perioden 2019-2021 inom fastighetsnämndens budget.

4 Övriga redovisningar

Lokala utvecklingsprogram

Idrottsförvaltningen har blivit inbjuden till samverkan och är också delaktig i fem stadsdelsförvaltningars lokala utvecklingsprogram (LUP), Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hässelby-Vällingby, Skärholmen och Spånga-Tensta. I detta arbete är idrottsförvaltningen delaktig i frågor gällande idrott, hälsa och fritid för barn och ungdomar. Grunden i idrottsförvaltningens arbete i samtliga stadsdelar är målsättningarna i stadens idrottspolitiska program. För att stärka det lokala arbetet har idrottsförvaltningen sedan 2015 arbetat med idrottskoordinatorer

som arbetar inom ett tydligt geografiskt avgränsat område och med specifika målgrupper. Idrottskoordinatorerna är ett viktigt verktyg för att främja den fysiska aktiviteten i utvalda områden.

I Enskede-Årsta-Vantör bedrivs ett arbete i samverkan mellan stadsdelsförvaltning, idrottsförvaltning och Stockholmsidrotten för att få fler ungdomar, särskilt flickor och ungdomar med funktionsnedsättning att börja idrotta eller motionera. Målsättningen är att tillsammans med berörda aktörer både utöka utbudet av idrott men även att stimulera fler i målgrupperna att delta i det befintliga aktivitetsutbudet. I LUP-arbetet samarbetar även idrottsförvaltningen med stadsdelsförvaltningen för att förbättra möjligheterna till spontanidrott i parker och naturområden.

I Farsta sker LUP-arbetet som en förlängning av det arbete som inleddes 2011 i samarbete mellan idrottsförvaltningen, stadsdelsförvaltningen och utbildningsförvaltningen med målet att profilera stadsdelen mot idrott och hälsa och därmed få fler barn och ungdomar fysiskt aktiva. Under de kommande åren fortsätter samarbetet kring en rad lyckosamma aktiviteter som startats till exempel Farsta sportscamp där ett arbete sker för att tydligare inkludera barn och ungdomar med funktionsnedsättning i form av gemensamma sommaraktiviteter på Stora Sköndals handikappbad, utveckling av skolidrottsföreningar, tider för fritidsgårdar i närliggande idrottshall/gymnastiksal samt öppna idrottsverksamheter i Farsta sim- och idrottshall.

Samarbetet i Hässelby-Vällingby är relativt nystartat och kommer framför allt innebära samarbeten kring lokalt föreningsliv och verksamheter under lov. Idrottsförvaltningen kommer även att stötta stadsdelsförvaltningens fritidsgårdsverksamhet med kunskap och kompetens gällande idrott och motion. Ytterligare en del i kommande samverkan är ökad simkunnighet där ett gemensamt arbete inleddes 2017 då idrottsförvaltningen utbildade förskolepersonal i att lära ut vattenvana.

I Skärholmen sker ett samarbete mellan flera aktörer i området för att öka andelen fysiskt aktiva flickor i ungdomsåldrarna. De aktörer som samverkar är idrottsförvaltningen, stadsdelsförvaltningen, Fryshuset, kulturförvaltningens lokala verksamheter samt Stockholmsidrotten. Samarbetet har genererat ett antal aktiviteter framför allt under loven. Under 2018 planeras en utbildning om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar för lokalt föreningsliv. De kommande åren ska verksamheterna fortsätta inriktningen mot att aktivera flickor och ungdomar med funktionsnedsättning i högstadie- och gymnasieåldrarna genom att skapa nya aktiviteter och förankra de befintliga samt att påverka föreningsliv och andra aktörer att nå de aktuella målgrupperna. Inom ramen för LUP-arbetet sker även samplanering inom stadsutvecklingsprojektet Fokus Skärholmen där idrottsförvaltningen är särskilt delaktig i Vårbergs idrottsplats samt Bredängs bollplan.

Inom ramen för Spånga-Tenstas lokala utvecklingsprogram sker samverkan mellan stadsdelsförvaltning, idrottsförvaltning, kulturförvaltning, utbildningsförvaltning och polismyndighet. En av målsättningarna i arbetet är att genom en aktiv fritid för ungdomar förbättra deras hälsa. En del i samverkan är en gemensam årlig erfarenhetskonferens för berörda medarbetare inom valt tematiskt område. Under de kommande åren kommer idrottsförvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningen och utbildningsförvaltningen att arbeta för att öka simkunnigheten bland barn och ungdomar i området. Starten för det arbetet sker under 2018 med inriktningen att medvetandegöra föräldrar om säkerhet vid vatten.

Personal- och kompetensförsörjning

Arbetsmiljö och hälsa

Förvaltningen strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare med hög frisknärvaro där alla mår bra, både fysiskt och psykiskt, och är med i den sociala gemenskapen. Det aktiva interna hälsofrämjande arbetet fortsätter de kommande åren att spela en viktig roll i den strävan. Under de kommande åren planeras fortsatta satsningar i form av hälsoprojekt riktade till specifika arbetsgrupper i syfte att öka hälsomedvetenheten. Tidigare genomförda hälsoprojekt har visat goda resultat med ökad fysisk aktivitet, sänkt tobaksförbrukning och förbättrade testvärden för gruppen. En ytterligare positiv effekt av projekten är starkare gemenskap och bättre arbetsmiljö.

Kompetensförsörjning

Under de kommande åren fortsätter förvaltningens arbete med att på ett systematiskt sätt kartlägga medarbetarnas kompetenser utifrån stadens kompetensförsörjningsprocess. Detta för att kunna arbeta strategiskt med kompetensutveckling och möta förändringar i uppdrag samt omvärldens krav. Det kommer även fortsatt vara viktigt att säkerställa att relevant kompetens tillförs förvaltningen genom rekryteringar och därför fortgår arbetet med att utbilda förvaltningens chefer i kompetensbaserad rekrytering.

Ledarskap

Inom förvaltningen pågår ett arbete med att forma en gemensam värdegrund och vision för idrottsförvaltningen. En del i det arbetet innefattar ledarskapsutveckling med inriktning på att skapa ett transparent, hållbart och närvarande ledarskap. Förvaltningen fortsätter att tillvarata intern kompetens bland annat genom att uppmuntra medarbetare med ledaregenskaper att prova på att leda. Förvaltningen genomför kontinuerligt kompetensutvecklingsprogram för arbetsledare för att fånga intresse för att leda personal samt tydliggöra vilket ansvar arbetsledare och chefer har som arbetsgivarrepresentanter. För chefer genomförs även fortsättningsvis satsningar på ledarskapet, både i grupp och genom individuellt ledarstöd. Här är kommunikation en viktig del i ledarskapet för ledning och styrning.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron för förvaltningens medarbetare har de senaste åren varit relativt konstant och är låg i jämförelse med staden totalt sett. I likhet med staden totalt sett är tendensen att sjukfrånvaron bland kvinnor ökar medan sjukfrånvaron för män är mer eller mindre konstant. Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med aktiva tidiga insatser vid hög korttidsfrånvaro, att ha ett levande hälsofrämjande arbete för förvaltningens medarbetare samt att utveckla samarbetet med företagshälsovården.

Behov av avveckling/omställning

Förvaltningen ser det inte som troligt att behov av avveckling/omställning kommer att uppstå de kommande åren.

5 Lokalförsörjningsplan

Målet med lokalförsörjningsplanen är att använda stadens resurser på bästa sätt. Så långt det är möjligt ska lokaler för idrott samnyttjas med andra verksamheter så som skolidrott. Lokalförsörjningsplanen är ett verktyg för att staden på central och lokal nivå ska kunna planera det

långsiktiga behovet av lokaler. Den ska ge en samlad bild av stadens lokalförsörjning och utgör ett viktigt led i arbetet med att uppnå ett effektivt resursutnyttjande. Stadens investeringar i nybyggnation görs för att lösa långsiktiga behov som inte kan tillgodoses inom befintligt bestånd.

5.1 Inledning

Idrottsnämnden hyr majoriteten av alla idrottsanläggningar av fastighetsnämnden men har även hyresavtal med andra fastighetsägare, bland andra Rikspolisstyrelsen, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och Akademiska Hus.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

Befolkningen i Stockholm växer med rekordfart. Redan i början av 2020-talet beräknas Stockholm vara en miljonstad. Ett växande Stockholm innebär att det redan stora trycket på befintliga idrottsanläggningar ökar kraftigt. Efterfrågan på tider överstiger redan idag tillgången och det behövs nya idrottsanläggningar i såväl förtätade gamla bostadsområden som i nya bostadsområden runt om i Stockholm. Nämndens utgångspunkt i detta arbete är Vision 2040 samt stadens översiktsplan. Utbildningsnämndens planering för utbyggnad av nya skolor är också en viktig utgångspunkt för samlokalisering av skolor och idrottshallar. Fler idrotter tenderar att bli åretruntporier, vilket innebär att inomhusanläggningar för vissa idrotter behöver uppföras. Efterfrågan av tider i fullstora idrottshallar från idrotter som tidigare huvudsakligen betraktats som utesporier har ökat under senare år.

Tabellen nedan redovisar idrottsnämndens anläggningar till och med utgången av 2017 och behov av nya anläggningar fram till år 2022 respektive 2030 i förhållande till prognostiserad befolkningsökning för att kunna erbjuda samma tillgänglighet och utbud som idag. I kolumnerna redovisas antalet anläggningar som finns upptagna i nämndens budgetunderlag för 2019.

Anläggningstyp	Antal anläggningar 2017	Behov 2022*)	Behov 2022-2030*)	I investeringsplanen för 2018-2022 och planerade inhyrningar	Innerstaden	Söderort	Västerort
Konstgräsplaner	98	9	9	11	0	9	2
Idrottshallar (fullstora, 20x40 meter)	22	15	9	9	4	4	1
Idrottshallar (ej fullstora, minst 16x28meter)	30						
Simhallar	17	4	2	0	0	0	0
Ishallar	10	4	1	1	0	1	0
Friidrott	15	4	1	1	0	0	1
*) Behovet är beräknat efter befolkningsökning av barn och ungdom mellan 7-20 år mellan 2017-2022 respektive 2022-2030. Befolkningsprognos 2017 ligger till grund.							

I *bilaga 2* redovisas behov av och planerade idrottsanläggningar för åren 2018-2040 för respektive stadsdelsnämndsområde. Föreningslivet efterfrågar fler specialanläggningar som till exempel gymnastikhallar, parkouranläggningar, rollerderbyanläggning, raketthallar och fotbollshallar. Vidare ställer olika nationella idrottsförbund allt högre krav på hur anläggningar ska vara utformade för att vara godkända för elitseriespel.

I samband med att stadens befolkning växer och nya stadsdelar tillkommer måste även nya idrottsanläggningar anläggas inom dessa områden för att stadens invånare ska ges så rättvisa förutsättningar som möjligt. Nya anläggningar kan även behöva tillkomma i äldre stadsdelar där det råder brist på anläggningar. Fullstora idrottshallar är en anläggningstyp som det råder stor brist på och det finns behov av att uppföra flera sådana med geografisk spridning.

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Staden förfogar över stora lokalresurser som ska användas så effektivt som möjligt. Inom flera områden samordnar idrottsförvaltningen det gemensamma nyttjandet av lokaler med stadsdelsförvaltningar, utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen. Efterfrågan från idrottsföreningarna varierar beroende på de förutsättningar som finns i respektive idrottshall eller gymnastiksal. Nyttjandegraden är mycket hög i idrottshallarna men varierar i de mindre skolgymnastiksalarna.

Nyttjandegraden för konstgräsfotbollsplanerna är också mycket hög. Planerna används maximalt, av skolorna under dagtid och av föreningslivet under kvällar och helger. Fotbollsspel på konstgräsfotbollsplanerna förekommer året runt när vädret tillåter. Stadens ishallar används även de maximalt under föreningstid.

Förvaltningen bedömer att tillgången på lokaler för närvarande är för låg i förhållande till efterfrågan när det gäller fullstora idrottshallar och i viss mån konstgräsfotbollsplaner. Staden kan för närvarande inte heller tillfredsställa tillgodose den efterfrågan som finns på olika specialanläggningar, i första hand gymnastik- respektive fotbollshallar. Under de närmaste åren kommer det att råda kapacitetsbrist på bassängtider då flera av de större simhallarna genomgår omfattande ombyggnationer.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förvaltningen föreslår i budgetunderlaget för 2019-2021 att staden fortsatt satsar på att bygga fler fullstora idrottshallar. Under 2018 påbörjas produktionen av ny dubbelidrottshall i Kämpetorp, en idrottshall vid Västberga IP och byggnationen en idrottshall i Hjorthagen fortsätter. Dessutom fortsätter uppförandet av en ny gymnastikhall i Mälarhöjden och uppförandet av en ny skridsko- och bandyhall i Gubbängen påbörjas. Till 2022 ska ytterligare idrottshallar färdigställas på, Dalhagens BP, Vårbergs IP, Rödabergsskolan, Årstafältet samt Kristinebergs-höjden (en dubbelhall). Budgetunderlaget innehåller även ett utomhusbad på Järva, en rollerderbyanläggning och nya konstgräsplaner.

Ett antal simhallar är under renovering eller planeras för renovering. GIH-badet är stängt till hösten 2019, då fastighetsägaren Akademiska Hus har renoverat klart badet. Idrottsnämnden fortsätter att hyra badet efter renoveringen. Forsgrénka badet är stängt för renovering och planeras öppna under 2020. Högdalens sim- och idrottshall planeras också att stänga under cirka två år för renovering med start sommaren 2018.

Idrottsnämnden har vid ett antal tillfällen godkänt att idrottsmark har exploaterats för bostads-

ändamål i enlighet med stadens principer för ersättningsinvesteringar. Exploatering av idrottsmark har bidragit till att bostäder har kunnat byggas och befintligt anläggningsutbud kvalitetsmässigt har kunnat utvecklas utan att nyttjandet har minskat, vilket inneburit en optimal användning av stadens mark. Grundläggande vid ianspråktagande av idrottsmark eller idrottsanläggningar för exempelvis bostadsbyggande är att exploateringsprojektet ska kunna bära kostnaderna men att ersättningsinvesteringen sedan prövas och prioriteras i den ordinarie budgetprocessen. Exploatering av idrottsmark har inneburit att anläggningsbeståndet har förändrats, och den utvecklingen väntas fortsätta kommande år förutsatt att ekonomiska förutsättningar finns. Bland annat planeras för en flytt av rugbyplanerna på Årstafältet till Gubbängens sportfält och en ombyggnad av Stadshagens IP på grund av exploatering.

5.5 Kostnadsutveckling

Nämndens totala hyreskostnader för anläggningar och förvaltningskontor uppgår till 395,3 mnkr i verksamhetsplan 2018. I tabellen nedan redovisas beräknade förändringar av hyreskostnaderna under åren 2018-2021.

Tabell i ärendet

mnkr	2018	2019	2020	2021
Hyra FN gamla avtal*	5,4	5,4	14,3	32,2
Hyra FN övriga anläggningar	344,5	360,9	388,6	396,3
Övriga förhyrda anläggningar	40,8	43,7	55,0	60,9
Förvaltningskontor	4,6	4,6	4,6	4,6
Summa lokalkostnader	395,3	414,6	462,5	494,0
<i>Förändring jämfört med 2018</i>		<i>19,3</i>	<i>67,2</i>	<i>98,7</i>

* Avser Forsgréniska badet och Sjöstadshallen

Ökningen av hyreskostnaderna består främst av hyror till fastighetsnämnden där främst förändringar i kapitalkostnader för pågående och planerade investeringar ger årliga hyreshöjningar. För de anläggningar som överfördes 2011/2012 till fastighetsnämnden beräknas hyrorna öka med 51,8 mnkr mellan åren 2018 och 2021.

GIH-badet renoveras fram till sommaren 2019 och under den tiden kommer förvaltningen inte betala någon hyra. När badet öppnar igen hösten 2019 kommer hyreskostnaden öka med 3,9 mnkr för ett helår, jämfört med före renoveringen. Gymnastik- och idrottshögskolan beräknas stå för 0,6 mnkr av den ökade hyreskostnaden genom andrahandsinhyrning från idrottsnämnden. I Forsgréniska badet pågår renovering och under den tiden betalar inte förvaltningen någon hyra. Hyreskostnaden för Forsgréniska badet beräknas öka med 12 mnkr per år när det öppnar igen hösten 2020 efter upprustningen. Från och med 2020 ingår helårshyra för idrotts-hall i Rödabergsskolan.

När det gäller Liljeholmshallarna har hyresvärden aviserat om en hyresökning med cirka 4,0 mnkr, men på grund av osäkerhet om förvaltningen avser att förlänga avtalet, är inte hyresökningen medräknad i budgetunderlaget. För övriga inhyrda lokaler och Sjöstadshallen, som hyrs från fastighetsnämnden enligt tidigare avtal, beräknas inga förändringar utöver normal prisutveckling.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Tillsammans med fastighetskontoret fortsätter idrottsförvaltningen att utveckla de gemensamma processerna för investeringar.

Samverkan pågår mellan idrottsförvaltningen och utbildningsförvaltningen vid planering inför uppförandet av nya idrottshallar och skolor. Om idrottshallen ligger i anslutning till en skola hyrs lokalerna ut samtliga tider, av skolan på dagarna och av föreningslivet under kvällar och helger. Samverkan pågår även med utbildningsförvaltningen kring skolgårdsmiljön och ett ökat användande av gymnastiksal. En ny investeringsmodell prövas där SISAB vid tillbyggnad eller byggnation av en ny skola kan bygga fullstora idrottshallar som idrottsförvaltningen sedan hyr av SISAB.

Staden lägger stora resurser på att erbjuda stockholmarna ett brett utbud av idrottsanläggningar. Det är därför viktigt att uppnå en så hög nyttjandegrad som möjligt i dessa anläggningar. Idrottsförvaltningen kontrollerar kontinuerligt nyttjandet av anläggningarna och föreslår lämpliga åtgärder för att öka nyttjandegraden om den visar sig vara låg någonstans på vissa tider.

Arbetet med energieffektiviseringar i stadens idrottsanläggningar fortsätter i enlighet med idrottsnämndens energiplan.

Sedan 2012 ligger förvaltningskontoret i Älvsjö. Förvaltningskontoret är på 2 361 kvm med cirka 112 arbetsplatser inklusive konferensrum. Hyreskostnad, exklusive garage, inklusive gemensamma utrymmen per arbetsplats uppgår till cirka 38 tkr 2018. Ett av kontorsrummen hyrs ut till Älvsjö stadsdelsförvaltning. Nuvarande hyresavtal för förvaltningskontoret i Älvsjö löper ut 2019-03-31. Förvaltningen tittar på andra alternativ som är mer yteffektiva och som har bättre möjligheter till samverkan med andra verksamheter inom staden. Utöver förvaltningskontoret finns det administrativa lokaler integrerade på en del av idrottsanläggningarna.

5.7 Övrigt

Samverkansprojekt om idrottsbehov

Uppdraget kring samplanering innebär att SISAB, fastighetskontoret, utbildningsförvaltningen och idrottsförvaltningen har ett nära samarbete för planering av fullstora hallar.

Samplanering innebär för utbildningsförvaltningens del att hyresavtal säkerställer förfoganderätten dagtid och ett åtagande av den verkliga kostnaden, och inte enbart den timhyra som är aktuell vid timbokning av idrottsförvaltningens anläggningar. På så sätt säkerställs en skolas tillgång till idrott när exempelvis en skola byggs utan egen idrottsbyggnad. För idrottsförvaltningens del innebär det en säkerställd hyresintäkt samt att inhyrningar i annans fastighet möjliggörs, exempelvis hos SISAB. För utbildningsförvaltningen innebär den ökade säkerheten en ökad kostnad i relation till sedvanlig timhyra. Beslut om samplanering tas i respektive nämnds genomförandebeslut. I samplaneringen uppstår ibland problem med att idrottsbehovet och skolbehovet inte matchar varandra i tid och det är en fråga som förvaltningarna kontinuerligt arbetar med. För att klara behovet av skolplatser kan tidplanen för idrottshallar behöva anpassas efter utbildningsförvaltningens tidplan för nya skolor.

Idrottshallar som i nuläget anses aktuella för samplanering redovisas i nedanstående tabell per stadsdelsnämndsområde.

Samverkansprojekt	År	Kommentar	Fastighetsägare
Bromma			
Alviksprogrammet	2025	Ny skola	SISAB
Solvalla/Bällsta IP	2025	Ny skola	FSK
Riksby	2025	Ny skola	FSK
Enskede Årsta Vantör			
Steningeparken	2024	Ny skola, detaljplanarbete pågår	FSK
Slakthusområdet	2022	Ny skola, nytt gymnasium (utanför ram), programarbete	FSK
Årstafältet	2023	Ny skola, detaljplanarbete pågår	SISAB
Årstafältet/Östberga	2027	Ny sim- och idrottshall, ny skola, programarbete	FSK
Farsta			
Stora Sköndal	2024	Utanför ram, ny skola	SISAB
Hässelby-Vällingby			
Björnbodaskolan	2025	Ny skola	SISAB
Nälstråket eller Yrkesmannen	2030	Ny skola	FSK
Grimstaskolan	2017	Genomförandeskede	FSK
Kungsholmen			
Kristinebergshöjden	2021	Ev. samverkan för Kristinebergsskolan.	FSK
Normalm			
Rödabergsskolan (pilotprojekt)	2020	Förslagshandlingsskede	SISAB
Hagastaden/Bellevueparken	2025	Ny skola	
Rinkeby-Kista			
Kista	2030	Ny skola	FSK
Dalhagen	2019	Hallen är klar tidigare än eventuell skola.	FSK
Skarpnäck			
Skarpnäcks BP/Skarpnäcks skola	2022 alt 2027	Ev. samverkan för Skarpnäcks skola, befintlig skola måste lösa idrott fram 2027.	
Nytorps gårde	2023	Hammarbyskolan. Detaljplanarbete startar våren 2017	FSK
Spånga-Tensta			
Spångadalen	2035	Ny skola	
Södermalm			

Samverkansprojekt	År	Kommentar	Fastighetsägare
Henriksdalshamnen	2040	Ny skola 2032	
Älvsjö			
Kämpetorpsskolan	2018/ 2019	Genomförandeskede, utbyggd skola.	FSK
Älvsjöprogrammet	2040	Två nya skolor	
Östermalm			
Hjorthagshallen	2019	Genomförandeskede	FSK
Frihamnen/Loudden	2025	Ny skola	

Bilagor

Bilaga 1: Idn 2019-2021 (SLK-blanketter)

Bilaga 2: Behov av och planerade idrottsanläggningar under åren 2018-2040

Bilaga 3: Idrottsinvesteringar inom fastighetsnämndens budget

Bilaga 4: Ersättningsinvesteringar